

Стала економіка

УДК 658.152:339.137.2

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.19471864>

**Капіталізація активів підприємств при переході на циркулярні моделі
ресурсоспоживання**

Коноваленко Дмитро Валерійович,

кандидат економічних наук, докторант,

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, Україна,

<https://orcid.org/0000-0001-6314-3525>

Яворський Владислав Вадимович,

аспірант, Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль,

Україна, <https://orcid.org/0009-0006-4140-2956>

Ущенко Павло Геннадійович,

аспірант, Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль,

Україна, <https://orcid.org/0009-0005-5288-0585>

Прийнято: 17.03.2026 | Опубліковано: 30.03.2026

***Анотація.** Актуальність дослідження визначено необхідністю перегляду механізмів капіталізації активів в умовах глобальних ресурсних обмежень та посилення вимог до сталого розвитку.*

Метою дослідження є теоретико-методичне обґрунтування особливостей процесу капіталізації активів підприємств в умовах переходу до циркулярних моделей ресурсоспоживання.

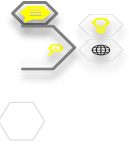

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

У дослідженні застосовано методи: аналізу наукової літератури – для вивчення сучасних досліджень з проблематики; узагальнення та систематизації – для демонстрації результатів досліджень.

Виявлено, що трансформація лінійних виробничих систем у моделі замкненого циклу принципово змінює економічний зміст активів підприємства та розширює межі їхньої вартісної інтерпретації. Показано, що у межах циркулярних систем активи мають оцінюватися не лише з позиції їхньої здатності генерувати короткострокові фінансові прибутки, але й з огляду на їхній відновлювальний потенціал, адаптивність та вплив на створення довгострокової цінності підприємства. З'ясовано, що структура активів підприємств зазнає якісних зрушень, які характеризуються зростанням частки нематеріальних складників, зокрема цифрових технологій, екодизайнерських компетенцій, інноваційної інтелектуальної власності та організаційного капіталу. Обґрунтовано, що процес капіталізації в умовах циркулярності вимагає інтеграції екологічних і соціальних параметрів у моделі фінансового оцінювання, що підвищує прозорість і покращує інвестиційну привабливість. Узагальнено, що калькуляція вартості життєвого циклу, фінансові показники, скориговані з урахуванням ESG, та моделі управління активами замкненого циклу сприяють більш комплексній експертизі вартості підприємства. Доведено, що циркулярна трансформація знижує ризики ресурсної залежності, стабілізує грошові потоки завдяки подовженим життєвим циклам продуктів та сервісним моделям, і посилює конкурентні переваги на ринках, що розвиваються.

Отже, капіталізацію в контексті циркулярного ресурсоспоживання варто трактувати як багатоаспектний процес, що поєднує фінансову ефективність, екологічну відповідальність та інноваційну спроможність. Перехід до циркулярних моделей є передумовою сталого зростання ринкової

вартості підприємств шляхом оптимізації структури активів, диверсифікації джерел інвестицій та підвищення стратегічної стійкості.

Ключові слова: *ресурсоефективність, замкнені виробничі цикли, зелена трансформація, екологічна економіка, відновлювальні процеси.*

Capitalization of enterprise assets in the transition to circular resource consumption models

Dmytro Konovalenko,

PhD (Economics), Doctoral Candidate,

West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine,

<https://orcid.org/0000-0001-6314-3525>

Vladyslav Yavorskyi,

Postgraduate Student, West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine,

<https://orcid.org/0009-0006-4140-2956>

Pavlo Ushchenko,

Postgraduate Student, West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine,

<https://orcid.org/0009-0005-5288-0585>

Abstract. *The relevance of the study is determined by the need to revise mechanisms for asset capitalization amid global resource constraints and growing demands for sustainable development.*

The aim of the study is to provide theoretical and methodological substantiation of the peculiarities of enterprise asset capitalization in the context of the transition to circular resource consumption models.

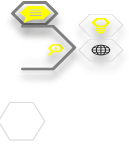

The study employs the following methods: analysis of scientific literature to examine contemporary research on the subject; generalization and systematization to present the research findings.

It has been found that transforming linear production systems into closed-loop models fundamentally changes the economic essence of enterprise assets and expands the boundaries of their value interpretation. It is shown that within circular systems, assets should be assessed not only for their ability to generate short-term financial returns, but also for their regenerative potential, adaptability, and impact on the creation of long-term enterprise value. It has been established that the asset structure of enterprises undergoes qualitative shifts characterized by an increasing share of intangible components, particularly digital technologies, eco-design competencies, innovative intellectual property, and organizational capital. It is substantiated that capitalization in circular conditions requires integrating environmental and social parameters into financial valuation models, thereby enhancing transparency and improving investment attractiveness. It is generalized that life-cycle costing, ESG-adjusted financial indicators, and closed-loop asset management models contribute to a more comprehensive assessment of enterprise value. It is proven that circular transformation reduces the risks of resource dependency, stabilizes cash flows through extended product life cycles and service-based models, and strengthens competitive advantages in emerging markets.

Thus, capitalization in the context of circular resource consumption should be interpreted as a multifaceted process that combines financial efficiency, environmental responsibility, and innovative capacity. The transition to circular models is a prerequisite for sustainable growth in enterprise market value through the optimization of asset structures, diversification of investment sources, and enhancement of strategic resilience.

Keywords: *resource efficiency, closed production cycles, green transformation, ecological economics, regenerative processes.*

Постановка проблеми. Питання капіталізації активів підприємств у контексті переходу до циркулярних моделей ресурсоспоживання виникає внаслідок посилення суперечностей між традиційною лінійною економічною логікою та вимогами сталого розвитку. Підприємства, що функціонують за традиційною схемою «видобуток – виробництво – утилізація», історично формували свої активи, орієнтуючись на короткострокові виробничі цикли, швидку оборотність та стратегії мінімізації витрат, які часто не враховують довгострокові екологічні та ресурсні обмеження. Втім, зростання волатильності сировинних ринків, посилення екологічних норм, кліматичні ризики та трансформація очікувань інвесторів змінюють економічне середовище, в якому функціонують підприємства. За таких умов традиційні підходи до оцінювання та капіталізації активів вже не повною мірою відображають реальну спроможність підприємств генерувати стабільні майбутні грошові потоки. Перехід до циркулярних моделей, оснований на регенерації ресурсів, повторному використанню та замкнутих виробничих циклах, принципово змінює функціональні характеристики як матеріальних, так і нематеріальних активів, що вимагає перегляду методологічних та стратегічних підходів до капіталізації.

Актуальність цієї проблеми посилюється активізацією світових програм сталого розвитку та зростанням інтеграції екологічних і соціальних критеріїв у фінансові ринки. Інвестори, кредитори та інші учасники ринку все більше оцінюють вартість підприємства не тільки за показниками прибутковості, але й за сталістю, інноваційним потенціалом та здатністю працювати в межах ресурсних та екологічних обмежень. У цьому контексті циркулярна трансформація безпосередньо впливає на структуру активів, профілі ризиків, інвестиційну привабливість та довгострокову конкурентоспроможність, роблячи капіталізацію залежною від чинників, які виходять за межі традиційної системи бухгалтерського обліку. Здатність підприємств

адаптувати свої системи управління активами до циркулярних принципів визначає їхню стратегічну стійкість, доступ до капіталу та позицію в глобальних ланцюгах створення вартості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти проблеми циркулярної трансформації економіки широко висвітлено у наукових джерелах. Зокрема, підкреслюється необхідність оптимізації фіскальних інструментів у процесі переходу до циркулярної економіки та детінізації, що сприяє створенню мікроекономічних та макроекономічних умов для підвищення інвестиційної привабливості підприємств і формування складних умов для зростання їх капіталізації. Це досліджується у роботах І. Ясіновської та Я. Денисюка [1]. Механізми формування та застосування ESG-інструментів у масштабуванні бізнес-моделей, підкреслюючи їхнє значення для посилення ринкової вартості компаній у контексті зеленого переходу, розкривають науковці Т. Маслак та М. Думич [2]. Водночас концептуальні засади зеленої економіки як основи трансформації парадигми управління конкурентоспроможністю, що безпосередньо впливає на стратегічне управління активами підприємств, визначає дослідник О. Майстренко [3]. Важливими аспектами оцінки інвестиційної привабливості та ризиків впровадження інноваційних бізнес-моделей циркулярної економіки є аналіз довгострокової фінансової стійкості та механізмів, які сприяють розвитку ринкової вартості активів, акцентує О. Карась [4]. Глобальні механізми зеленої капіталізації будівельного сектору, що демонструє галузеві особливості інтеграції екологічних чинників у процес формування вартості активів, аналізує автор Б. Зимогляд [5]. Питання циркулярної економіки як основи сталого розвитку підприємств ґрунтовно висвітлюють науковці Н. Горбаль та Ю. Ломага [6]. Так, доведено системний вплив замкнених виробничих циклів на ефективність управління ресурсами та стратегічну сталість бізнесу. Проблематику переходу малих і середніх підприємств до

циркулярних бізнес-моделей, що дозволяє глибше зрозуміти трансформацію підходів до формування та використання активів у контексті їх довгострокової вартості, досліджують учені S. Kuik, A. Kumar, L. Diong та J. Van [7]. Фінансові ресурси для інвестування у відновлювану енергетику в межах циркулярної економіки, що підкреслює роль альтернативних джерел фінансування у модернізації активів, аналізують автор С. Скарпелліні з колегами (S. Scarpellini et al.) [8]. Управління економічною безпекою підприємств в умовах циркулярної економіки, що розкриває взаємозв'язок між трансформацією ресурсних моделей та зниженням ризиків втрати вартості активів, досліджують учені Н. Карвацка, В. Габай, Н. Глабчастий [9]. На цьому тлі інновації у бухгалтерському обліку в контексті сталого розвитку, що сприяють формуванню нових підходів до відображення вартості активів у фінансовій звітності, вивчають науковці Л. Гнатишин та А. Рихлевич [10]. Модернізацію системи управління відходами як базовий елемент реалізації принципів циркулярної економіки, що має безпосередній вплив на структуру матеріальних активів підприємств, аналізує дослідник С. Кривенко [11]. Економічне оцінювання рентабельності інтеграції принципів циркулярної економіки у маркетингові стратегії малого бізнесу, що демонструє вплив циркулярних підходів на формування доданої вартості та капіталізацію підприємств, розкривають автори Н. Мазур, А. Ніколашин та К. Місюк [12].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість наукових праць, присвячених циркулярній економіці, зеленому переходу, ESG-інструментам та інвестиційному забезпеченню сталого розвитку, у наявних дослідженнях переважно розглядаються макроекономічні, галузеві або управлінські аспекти трансформації без їхнього комплексного поєднання з проблематикою капіталізації активів підприємств. Недостатньо розробленими залишаються теоретико-методичні підходи до комплексної інтеграції екологічних і соціальних параметрів у систему вартісно

орієнтованого управління активами з урахуванням специфіки замкнених виробничих циклів. Потребує подальшого наукового обґрунтування взаємозв'язок між інструментами фінансування зеленої модернізації та механізмами зростання капіталізації бізнесу.

Формулювання цілей статті (визначення завдання). Метою дослідження є теоретико-методичне обґрунтування підходів до капіталізації активів підприємств у контексті переходу до циркулярних моделей ефективного використання ресурсів.

Відповідно до мети сформульовано такі завдання: розкрити економічну сутність та структурні особливості активів підприємства в системі вартісно орієнтованого управління; проаналізувати теоретичні засади та методичні підходи до їхньої капіталізації в умовах циркулярної трансформації; обґрунтувати інструменти інтеграції екологічних і соціальних чинників у систему фінансового оцінювання; визначити стратегічні напрями підвищення ринкової вартості підприємств у процесі впровадження циркулярних моделей ресурсоспоживання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теоретичні засади капіталізації активів підприємства в умовах циркулярної економіки передбачають перегляд економічної сутності активів та їхньої ролі в системі управління вартістю, а також забезпечення їхньої безпеки в умовах нових економічних парадигм [9, с. 157–158]. У класичній фінансовій науці активи підприємства розглядаються як контрольовані економічні ресурси, сформовані в результаті минулих подій і здатні генерувати економічні вигоди в майбутньому. Водночас у межах парадигми вартісно орієнтованого управління активи є не просто бухгалтерськими категоріями, відображеними в балансі, а стратегічними елементами створення довгострокової вартості. Їхня капіталізація залежить не лише від фізичних чи фінансових характеристик, а й від здатності забезпечувати стійкі фінансові потоки,

знижувати ризики та посилювати конкурентні переваги. У цьому контексті активи усталено поділяють на матеріальні, нематеріальні, фінансові та оборотні кошти. Матеріальні активи містять основні засоби та інфраструктуру, що забезпечують ефективність виробничих процесів. Нематеріальні активи охоплюють інтелектуальну власність, цифрові технології, людський капітал, організаційні компетенції та репутацію бренду. Фінансові активи являють собою інвестиційні інструменти та участь у капіталі, тоді як оборотні активи забезпечують операційну ліквідність та безперервність. У циркулярній економіці функціональний зміст кожної з цих груп активів зазнає трансформації, оскільки їхня вартість все більше залежить від ефективності використання ресурсів, адаптивності та здатності до регенерації [10, с. 12–13].

Концептуальні основи моделей циркулярного споживання ресурсів ґрунтуються на переході від лінійної логіки «взяти – виготовити – утилізувати» до відновлювальних та регенеративних виробничих систем. Циркулярну економіку акцентовано на замкнутих матеріальних циклах, подовжених життєвих циклах продукції, повторному використанні, відновленні, переробленні та мінімізації утворення відходів. З теоретичного погляду циркулярні моделі інтегрують принципи екологічної економіки, промислової екології та сталого розвитку, утворюючи багатовимірний підхід до управління ресурсами. Підприємства, які впроваджують циркулярні стратегії, переформатовують свої ланцюги доданої вартості, переходячи від споживання, що ґрунтується на праві власності, до бізнес-моделей, орієнтованих на надання послуг та результативність. Така трансформація передбачає перепрофілювання продукції на сталість і можливість її розбирання, впровадження систем зворотної логістики, а також інтеграції цифрових технологій моніторингу для ефективного відстеження ресурсних потоків. Як результат, активи більше не оцінюються лише за їхньою виробничою

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

потужністю, але й за здатністю зберігати матеріальну корисність протягом декількох циклів використання. У цьому контексті циркулярна модель розширює межі капіталізації активів шляхом залучення екологічних і соціальних компонентів до процесу економічної експертизи [11].

Отже, взаємозв'язок між циркулярною трансформацією та підвищенням ринкової вартості підприємства проявляється через низку взаємопов'язаних механізмів. По-перше, циркулярні практики підвищують операційну ефективність шляхом зниження матеріальних та енергетичних витрат, що сприяє підвищенню рентабельності та забезпечує стабільність фінансових потоків. По-друге, впровадження екологічно безпечних моделей зменшує регуляторні, репутаційні ризики та ризики, пов'язані з ланцюгами постачань, що знижує вартість капіталу та підвищує довіру інвесторів. По-третє, циркулярна трансформація сприяє накопиченню стратегічних нематеріальних активів, зокрема інноваційного потенціалу, технологічної експертизи, довіри стейкхолдерів та репутації корпоративного сталого розвитку, які істотно впливають на ринкову капіталізацію. Інвестори все активніше використовують екологічні, соціальні та управлінські критерії для оцінки підприємств, а ті, що демонструють ефективні циркулярні стратегії, зазвичай отримують вищі оцінювальні мультиплікатори. Таким чином, перехід до циркулярних моделей сприяє довгостроковому стратегічному плануванню та забезпечує стійкість до дефіциту ресурсів і волатильності ринку, що, в свою чергу, позитивно впливає на очікування щодо майбутніх прибутків. Відповідно, капіталізація активів підприємства в умовах циркулярної економіки є складним процесом, який інтегрує фінансові показники, екологічну відповідальність та інноваційний потенціал.

Так, впровадження циркулярних моделей споживання ресурсів вимагає розробки новітніх методологічних підходів до капіталізації активів, що відображають структурні зміни в створенні вартості підприємства в умовах

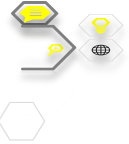

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

циркулярної економіки. Традиційні методи оцінювання, що ґрунтуються переважно на моделях історичної вартості або дисконтованих грошових потоків, залишаються актуальними, але потребують концептуального розширення для врахування відновлювальних процесів, подовжених життєвих циклів активів та системних взаємозалежностей між економічними, екологічними та соціальними результатами. Таким чином, в умовах циркулярності процес капіталізації перетворюється на багатосторонній, поєднуючи фінансове вимірювання з орієнтованими на сталий розвиток показниками та довгострокову стратегічну експертизу [12, с. 204–205].

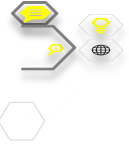
Одночасно аналіз матеріальних активів у циркулярній економіці все більше використовує інструменти оцінювання на основі життєвого циклу. Разом з традиційними підходами до оцінки вартості, такими як метод заміщення та дохідний підхід, підприємства активно застосовують оцінку вартості життєвого циклу (ОВЖЦ) для визначення загальної вартості активів, що охоплює технічне обслуговування, відновлення, повторне використання та утилізацію наприкінці життєвого циклу. Облік витрат на матеріальний потік (Material Flow Cost Accounting) дає змогу підприємствам визначати неефективність використання ресурсів шляхом монетизації матеріальних втрат і потоків відходів. Крім того, моделі прогнозування залишкової вартості адаптуються для врахування можливостей вторинного ринку, що виникають завдяки відремонтованим або відновленим компонентам. Ці методи сприяють точнішому контролю відновлювального потенціалу обладнання, інфраструктури та виробничих потужностей, що працюють у замкнутих циклах [13, р. 1745].

Характеристика нематеріальних активів стає ще більш важливою в умовах циркулярної трансформації підприємств. Інтелектуальний капітал, цифрові платформи для відстеження ресурсів, компетенції в галузі екодизайну, патенти на чисті технології та репутація бренду, що базується на

практиках сталого розвитку, – все це сприяє підвищенню капіталізації підприємств. Методологічно підприємства використовують мультикритеріальні моделі оцінювання, які поєднують підходи, що враховують дохід, з аналізом реальних можливостей, щоб відобразити інноваційну гнучкість та адаптивність до регуляторних змін. Такі моделі аналізу торгових марок дедалі частіше враховують премії за сталий розвиток, що відображає вподобання споживачів щодо екологічно відповідальної продукції. Засоби оцінювання людського капіталу визначають компетенції, необхідні для управління циклічними процесами, зокрема досвід у сфері реверсивної логістики, екологічної інженерії та цифрових систем моніторингу [14, р. 11]. Ці нематеріальні компоненти часто створюють непрямі фінансові прибутки завдяки підвищенню стійкості, лояльності клієнтів та доступу до інструментів сталого фінансування.

Крім того, важливі методологічні зміни пов'язані з інтеграцією екологічних, соціальних та управлінських (ESG – Environmental, Social and Governance) чинників у систему фінансового аналізу підприємства, що зумовлює їхнє поступове залучення до моделей корпоративного контролю та впливає на ставки дисконтування, премії за ризик і прогнозовані грошові потоки. У цьому аспекті механізми ціноутворення на викиди вуглецю, тіньові ціни на природний капітал та внутрішній облік екологічних витрат дають змогу підприємствам враховувати екологічні ефекти у фінансовій звітності. Показники соціального впливу – створення робочих місць у секторах перероблення відходів, покращення безпеки праці та рівень залучення різних зацікавлених сторін – пов'язані з довгостроковим зниженням ризиків та репутаційним капіталом. Інтегровані системи звітності, що пов'язують фінансові та нефінансові індикатори, надають інвесторам цілісну картину вартості підприємства. У цьому контексті капіталізація відображає не лише очікувану прибутковість, але й здатність підприємства діяти в межах

планетарного масштабу та підтримувати соціальну стабільність [15, р. 943–945].

У сучасних умовах, критерії ефективності в замкнутих виробничих циклах виходять за межі традиційних фінансових коефіцієнтів. Показники продуктивності ресурсів, коефіцієнти повторного використання матеріалів, коефіцієнти утилізації відходів і коефіцієнти енергоефективності є оперативними характеристиками ефективності циркулярного виробництва. На стратегічному рівні підприємства відстежують рентабельність інвестицій у циркулярні товари (Return on Circular Investment, ROCI), рентабельність активів протягом життєвого циклу та EBITDA (Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization), скориговану на сталий розвиток. Моделі управління активами еволюціонують відповідно до систем із замкнутим циклом, які акцентують на прогнозованому обслуговуванні, цифрових технологіях-двійниках і безперервній рециркуляції матеріалів. Ці моделі ґрунтуються на аналітиці даних і моніторингу в режимі реального часу для оптимізації використання активів і подовження терміну їхньої експлуатації, що сприяє підвищенню як бухгалтерської, так і ринкової капіталізації.

Методологічну відмінність між традиційними та циркулярно орієнтованими підходами до капіталізації показано у таблиці 1.

Таблиця 1

Методичні підходи до оцінювання активів підприємств у контексті циркулярної економіки: порівняння традиційних та циклічно орієнтованих інструментів

Тип активу	Традиційний підхід до оцінювання	Інструмент оцінювання, орієнтований на цикл	Практичний приклад
Виробниче обладнання	Первісна вартість за вирахуванням амортизації	Розрахунок вартості життєвого циклу із залишковою вартістю відшкодування	Виробнича лінія оцінюється з урахуванням циклів реконструкції та перепродажу компонентів

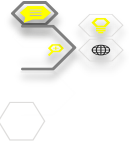

Тип активу	Традиційний підхід до оцінювання	Інструмент оцінювання, орієнтований на цикл	Практичний приклад
Промислові матеріали	Облік витрат на запаси	Облік витрат на матеріальні потоки	Ідентифікація та монетизація потоків металевих відходів, придатних для вторинного перероблення
Інтелектуальна власність	Оцінювання патентів на основі доходу	Оцінювання реальних опціонів з премією за сталий розвиток	Оцінювання патенту на технологію екодизайну з очікуваними регуляторними перевагами
Бренд та репутація	Ринкове оцінювання бренду	Модель капіталізації бренду з урахуванням ESG	Підвищення вартості бренду завдяки сертифікованим практикам циркулярного виробництва
Інфраструктурні активи	Метод вартості заміщення	Прибутковість активів протягом життєвого циклу з урахуванням тінювого ціноутворення на викиди вуглецю	Оцінювання логістичного центру з урахуванням економії витрат на викиди вуглецю від реверсивної логістичної системи

Джерело: власна розробка авторів [13–16]

Отже, методологічна основа капіталізації активів в умовах циклічності поєднує фінансову аналітику, бухгалтерський облік сталого розвитку та інструменти стратегічного управління активами. Комбінація оцінювання життєвого циклу, фінансового моделювання з урахуванням ESG та показників ефективності, характерних для замкнених виробничих систем, дає змогу підприємствам отримати більш комплексне визначення вартості активів. Такий підхід забезпечує відображення в капіталізації не лише поточної прибутковості, а й здатності до відновлення, інноваційного потенціалу та системної стійкості. Таким чином, у процесі розвитку циркулярної трансформації методологічне вдосконалення контролю активів є вирішальним чинником у приведенні фінансової архітектури підприємств у відповідність до цілей сталого розвитку та довгострокової ринкової конкурентоспроможності.

Згідно з цим практична реалізація циркулярних бізнес-моделей фундаментально трансформує структуру активів підприємства та

перевизначає механізми, що сприяють зростанню капіталізації. В операційній площині перехід до відновлювальних та регенеративних виробничих систем призводить до якісного перерозподілу між матеріальними та нематеріальними активами. Підприємства поступово зменшують залежність від лінійних виробничих потужностей, розрахованих на одноразове використання, і збільшують інвестиції в гнучку, модульну та технологічно адаптивну інфраструктуру. Виробничі потужності модернізуються для забезпечення можливості розбирання, перероблення та відновлення компонентів, що подовжує життєвий цикл активів та змінює профіль амортизації. Водночас дедалі більшу частку вартості підприємства складають нематеріальні активи, зокрема цифрові платформи для відстеження ресурсів, власні технології перероблення, системи аналізу даних та організаційні компетенції, пов'язані з управлінням замкненим циклом [17, р. 571–572]. Як наслідок, баланс все більше відображає наукомісткі та інноваційні елементи, які підвищують потенціал створення вартості в довгостроковій перспективі.

Водночас структурна реконфігурація активів впливає і на управління оборотним капіталом. Циркулярні бізнес-моделі, зокрема «продукт як послуга», лізинг та системи зворотного продажу, змушують підприємства зберігати право власності на продукцію та матеріали протягом тривалих періодів. Це збільшує частку контрольованих активів, забезпечуючи стабільні, повторювані потоки доходів. Запаси перетворюються на ресурсний банк, що містить відновлювані матеріали із залишковою вартістю, що посилює стійкість ліквідності в умовах нестабільності постачань. Мережі зворотної логістики перетворюються на стратегічні інфраструктурні активи, а не на допоміжні функції. У результаті цього капіталізація підприємств зростає не лише шляхом збільшення доходів, а й завдяки стабілізації ресурсних потоків та зменшенню залежності від коливань цін на сировину.

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

У контексті циркулярної економіки важливо також звернути увагу на інноваційні моделі бізнесу, які формуються на основі принципів сталого розвитку. Наприклад, моделі економіки обміну та спільного користування активно набирають популярності серед підприємств, оскільки вони дозволяють знижувати залежність від ресурсів та зменшувати екологічний слід. Ці моделі сприяють не тільки підвищенню ефективності використання ресурсів, але й розширенню ринкових можливостей для підприємств, оскільки вони орієнтовані на взаємодію з кінцевими споживачами та зниження потреби у великих капітальних вкладеннях. Впровадження таких моделей може позитивно впливати на стабільність грошових потоків, знижуючи ризики, пов'язані з коливаннями цін на матеріальні ресурси, та створюючи нові джерела доходу через продаж послуг або доступу до інфраструктури. Тому ці стратегії стають важливою складовою частиною процесу капіталізації підприємств у сучасних умовах, сприяючи їхній стійкості та зростанню на ринку.

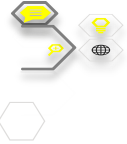
Крім того, важливу роль у забезпеченні циркулярної трансформації відіграє інвестиційна підтримка, яке має стратегічне значення для підтримки процесу. Оскільки модернізація виробничих систем, розвиток переробних потужностей та впровадження цифрових інструментів моніторингу потребують значних капітальних витрат, підприємства дедалі активніше залучають різноманітні джерела фінансування, серед яких «зелені» облігації, кредити, орієнтовані на досягнення цілей сталого розвитку, фонди імпаکت-інвестування та змішані фінансові інструменти. Одночасно фінансові установи пропонують пільгові умови кредитування, пов'язані з досягненням визначених показників екологічної ефективності, що сприяє зниженню вартості капіталу для компаній, які впроваджують циркулярні практики. Особливо значущими у цьому процесі є державно-приватні партнерства, які забезпечують розвиток інфраструктури перероблення відходів і відновлення

матеріальних ресурсів. Зокрема, внутрішнє інвестиційне планування переорієнтоване на довгострокові проекти, що генерують як економічну, так і екологічну користь. Поява податкових пільг, механізмів вуглецевого ціноутворення та державних субсидій значно підвищує фінансову доцільність циркулярних інвестицій [18]. Разом ці інструменти утворюють сприятливу екосистему, яка перетворює екологічну модернізацію на вимірне зростання капіталізації.

З підвищенням капіталізації підприємств у процесі оновлення ресурсів стратегічні пріоритети безпосередньо пов'язані з інноваціями, управлінням ризиками та інтеграцією стейкхолдерів в корпоративну стратегію. Компанії, які впроваджують принципи циркулярності в корпоративну стратегію, посилюють свої конкурентні позиції, диференціюючи продукцію, покращуючи сприйняття бренду та забезпечуючи відповідність регуляторним стандартам, що постійно вдосконалюються. Стратегії оновлення ресурсів акцентовано на екодизайн, цифрову інтеграцію, прогнозоване обслуговування та спільні партнерства у ланцюжку створення вартості. Альянси з постачальниками та підприємствами, що перероблюють відходи, дають змогу замкнути матеріальний цикл і зменшити залежність від первинних ресурсів. Зокрема, підприємства підвищують прозорість завдяки звітності зі сталого розвитку, що покращує довіру інвесторів і розширює доступ до відповідальних ринків капіталу. У цьому контексті зростання капіталізації є результатом скоординованого стратегічного управління, а не ізольованих операційних покращень [19].

Практичні аспекти зростання капіталізації в умовах циркулярної трансформації проілюстровано на конкретних прикладах, наведених у таблиці 2.

Таблиця 2

Практичні напрями підвищення капіталізації активів підприємств у процесі впровадження циркулярних моделей

Напрямок трансформації	Вплив на структуру активів	Фінансовий механізм	Ефект капіталізації
Впровадження моделі «продукт як послуга»	Збільшення утримуваних матеріальних активів та цифрових систем управління	Довгострокові сервісні контракти та кредити щодо сталого розвитку	Стабільні періодичні доходи та вищі оцінювальні мультиплікатори
Модернізація виробництва для ремануфактуризації	Продовження життєвого циклу обладнання та збільшення залишкової вартості	Зелені облигації для технологічної модернізації	Зменшення амортизаційних втрат та підвищення продуктивності активів
Розвиток інфраструктури реверсної логістики	Створення стратегічних логістичних та матеріально-технічних активів	Державно-приватне партнерство та цільові субсидії	Підвищення ресурсної безпеки та зниження ризиків
Впровадження технологій екодизайну	Зростання інтелектуальної власності та інноваційного капіталу	Фонди імпаکت-інвестицій	Преміальне ціноутворення та посилення капіталу бренду
Інтеграція цифрових систем моніторингу	Розширення нематеріальних активів на основі даних	Змішане фінансування та інноваційні гранти	Підвищення операційної ефективності та довіри інвесторів

Джерело: власна розробка авторів [18–21]

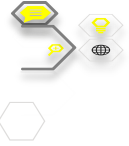
Отже, кумулятивний ефект впровадження цих заходів відображається у покращенні фінансової стабільності підприємств, підвищенні їхньої адаптивності до регуляторних та ринкових змін, й у більшій відповідності глобальним тенденціям сталого розвитку. Підприємства, які систематично інтегрують циркулярні бізнес-моделі, не лише оптимізують використання ресурсів, а й реформують свої портфелі активів для забезпечення довгострокової стратегічної стійкості. Поєднання структурної трансформації активів, диверсифікованої інвестиційної підтримки та чітко визначених стратегічних пріоритетів створює умови для сталого зростання капіталізації.

Практичний досвід циркулярної трансформації демонструє, що оновлення ресурсів – це не просто екологічна ініціатива, а комплексна управлінська стратегія, яка зміцнює вартість підприємства, інвестиційну привабливість та конкурентні переваги в сучасних економічних системах.

Висновки. Виявлено, що капіталізація активів підприємств в умовах переходу до циркулярних моделей ресурсоспоживання набуває комплексного та багатовимірного характеру, що засвідчує трансформацію підходів до розуміння економічної сутності активів у системі вартісно орієнтованого управління. З'ясовано, що активи підприємства дедалі більше розглядаються не лише як сукупність ресурсів, здатних генерувати прибуток, а і як стратегічні рушії довгострокового зростання вартості бізнесу, які поєднують фінансові, екологічні та інноваційні характеристики. Така трансформація демонструє посилення ролі нематеріальних компонентів, інтелектуального капіталу, цифрових технологій та компетенцій у сфері ресурсоефективності у формуванні вартості підприємства. Водночас обґрунтовано, що інтеграція екологічних і соціальних параметрів у систему фінансового оцінювання сприяє чіткішому відображенню реальної вартості підприємства та його здатності формувати стабільні грошові потоки в довгостроковій перспективі, що підкреслює практичне значення використання циркулярних підходів у процесі управління капіталізацією активів.

Визначено, що методичні підходи до капіталізації активів мають ґрунтуватися на поєднанні інструментів життєвого циклу, ESG-орієнтованих показників, моделей замкненого управління ресурсами та стратегічного планування інвестицій у циркулярну модернізацію. Підкреслено, що впровадження циркулярних моделей ресурсоспоживання сприяє зниженню ризиків ресурсної залежності, підвищенню інвестиційної привабливості та формуванню стійких конкурентних переваг, що безпосередньо відображається на зростанні ринкової вартості підприємств. Перспективи подальших

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

наукових досліджень пов'язані з розробленням кількісних моделей оцінювання впливу циркулярних інвестицій на динаміку ринкової капіталізації підприємств у різних галузях економіки.

Для подальшого розвитку теоретичних аспектів цієї теми важливо зосередитись на розробці моделей, які б інтегрували циркулярні інвестиції у стратегічне управління підприємствами, з урахуванням таких факторів, як оцінка вартості на основі життєвого циклу та ESG-параметрів, а також прогнози щодо впливу таких інвестицій на ринкову капіталізацію в різних секторах. Це дозволить точніше прогнозувати ефекти циркулярної трансформації на довгострокову фінансову стабільність підприємств і забезпечить ефективне планування для їх подальшого розвитку.

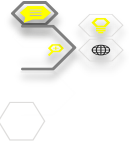
Перспективи подальших наукових досліджень пов'язані з розробкою кількісних моделей оцінки впливу циркулярних інвестицій на динаміку ринкової капіталізації підприємств у різних секторах економіки.

Список використаних джерел

1. Ясіновська І., Денисюк Я. Оптимізація фіскальних інструментів в умовах переходу до циркулярної економіки та детінізації в Україні. *Фінансовий простір*. 2025. Т. 2, № 56. С. 59–70. DOI: [https://doi.org/10.30970/fp.2\(56\).2025.596970](https://doi.org/10.30970/fp.2(56).2025.596970).

2. Маслак Т. О., Думич М. Р. Формування та застосування ESG-інструментів у процесі масштабування бізнес-моделей у контексті зеленого переходу. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2025. № 46. С. 213–222. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17541842>.

3. Майстренко О. Зелена економіка та зелене зростання як концептуальна основа трансформації парадигми управління конкурентоспроможністю. *Herald of Khmelnytskyi National University*.

Economic sciences. 2025. Т. 348, № 6. С. 533–539. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-348-6-77>.

4. Карась О. Інвестиційна привабливість і ризики впровадження інноваційних бізнес-моделей циркулярної економіки. *Соціально-економічні відносини у цифровому суспільстві*. 2025. Т. 4, № 58. С. 20–33. DOI: <https://doi.org/10.55643/ser.4.58.2025.634>.

5. Зимогляд Б. Глобальні механізми зеленої капіталізації будівельного сектору та напрями їх адаптації в Україні. *Економічний простір*. 2025. № 208. С. 382–390. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.208.382-390>.

6. Горбаль Н. І., Ломага Ю. Р. Циркулярна економіка—основа сталого розвитку підприємств. *Вісник Національного університету Львівська політехніка. Серія: Проблеми економіки та управління*. 2022. Т. 6, № 1. С. 9–24. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/apr/27434/220198verstka-11-26.pdf> (дата звернення: 28.12.2025).

7. Kuik S., Kumar A., Diong L., Ban J. A systematic literature review on the transition to circular business models for small and medium-sized enterprises (SMEs). *Sustainability*. 2023. Vol. 15, №12. 9352. DOI: <https://doi.org/10.3390/su15129352>.

8. Scarpellini S., Gimeno J. Á., Portillo-Tarragona P., Llera-Sastresa E. Financial resources for the investments in renewable self-consumption in a circular economy framework. *Sustainability*. 2021. Т. 13, № 12. 6838. DOI: <https://doi.org/10.3390/su13126838>.

9. Карвацка Н., Габай В., Глабчастий Н. Управління економічною безпекою підприємства в умовах циркулярної економіки. *Development Service Industry Management*. 2025. № 1. С. 154–159. DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2025-9\(21\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2025-9(21)).

10. Гнатишин Л., Рихлевич А. Інновації у бухгалтерському обліку в контексті сталого розвитку та циркулярної економіки. *Вісник Львівського*

національного університету природокористування. Серія: Економіка АПК. 2025. № 32. С. 7–14. DOI: <https://doi.org/10.31734/economics2025.32.007>.

11. Кривенко С. Модернізація системи управління відходами у контексті циркулярної економіки. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-142>.

12. Мазур Н. А., Ніколашин А. О., Місюк К. М. Інтеграція принципів циркулярної економіки у маркетингові стратегії малого бізнесу: економічна оцінка рентабельності. *Актуальні проблеми сталого розвитку*. 2025. Т. 2, № 2. С. 199–208. DOI: [https://doi.org/10.60022/2\(2\)-22S](https://doi.org/10.60022/2(2)-22S).

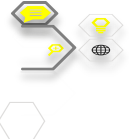
13. Maselli G., Ascione F., Nesticò A. Life cycle costing for structural analysis and design. *Procedia Structural Integrity*. 2024. Vol. 64. P. 1743–1751. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.prostr.2024.09.179>.

14. Moreira D. A. A., & Rodrigues D. M. Management by skills as a strategic tool to maintain organizational sustainability. *Revista De Gestão Social E Ambiental*. 2023. Vol. 17, №9. e04033. DOI: <https://doi.org/10.24857/rgsa.v17n9-022>.

15. Wamane G. V. A «new deal» for a sustainable future: enhancing circular economy by employing ESG principles and biomimicry for efficiency. *Management of Environmental Quality: An International Journal*. 2025. Vol. 36, № 4. P. 930–947. DOI: <https://doi.org/10.1108/MEQ-07-2022-0189>.

16. Munonye W. C. Towards circular economy metrics: a systematic review. *Circular Economy and Sustainability*. 2025. Vol. 5, № 5. P. 4093–4135. DOI: <https://doi.org/10.1007/s43615-025-00604-5>.

17. Asgari A., Asgari R. How circular economy transforms business models in a transition towards circular ecosystem: the barriers and incentives. *Sustainable Production and Consumption*. 2021. Vol. 28. P. 566–579. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.spc.2021.06.020>.

18. Agyarong D., Tweneboah G. The antecedents of circular economy financing and investment supply: The role of financial environment. *Cleaner Environmental Systems*. 2023. Vol. 8. 100103. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cesys.2022.100103>.

19. Munteanu I., Ionescu-Feleagă L., Ionescu B. Ş. Financial strategies for sustainability: examining the circular economy perspective. *Sustainability*. 2024. Vol. 16, № 20. 8942. DOI: <https://doi.org/10.3390/su16208942>.

20. Петруха Н. Інституційні умови забезпечення зеленої трансформації сільськогосподарських підприємств у контексті переходу до біоекономіки. *Економічний аналіз*. 2024. Т. 34. № 3. С. 174–189. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.03.174>.

21. Feng X., Goli A. Enhancing business performance through circular economy: a comprehensive mathematical model and statistical analysis. *Sustainability*. 2023. Vol. 15, №16. 12631. DOI: <https://doi.org/10.3390/su151612631>.